

Nro. 22.

**A' FELS. CSÁSZÁRNAK ÉS A. KIRÁLYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.**

*Indólt Bétsből, Kedden September 13-ik napján
1803-ik éjztendőben.*

B é t s.

Feldmarsal Károly Kir. Fő herczeg, az Aus-
triai ármádiának kedves szeme fénye, a' Fels. Cs.
Kir. udvarnak, és Bécs városának nagy öröme,
Gallicziai utazásából szombaton este ide szezentsés-
sen vissza jött. Utját felső Magyar Országon, ne-
vezetessen Eperjesen, Kassán keresztül folytatta,
September 7 ik napján a' Gödöllői kastélyban ebéd-
lett, a' hova kedves testvér öttse Nádorispány Eő
Kir. Herczége eleibe menvén, rendkívül való
örömmel fogadták egymást. Ebéd után Pestre, 's
onnan a' Budai várba mentek fel. Pesten, a' lineán,
kívül mind kettőjököt mélységes tífztelettel fogad-
ta Magyar Orzágnak commandirozó Generálisa

B. Alvinczy hadi Tárnokmester Eö Excellentiája a' vele vólt Generálisokkal és Stabalis tisztekkel. —

Azon Capitulum, mellyben Antal Fő herczeg a' Német, vagy Teutonicus vitézi Rendnek kebelébe fel vétetödni, és a' Nagy mester Coadjutoráva választödni fog, a' jövő October 10-ik napján fog itten öszve gyülni.

Magyar Ország.

Rimafzombatból Augustus 18-dikán. Gyermekek koromban igen gyakran hallottam a' garbontzás deákról, és sárkányokról másokat befezelli: de ennek valóságos eredetére jutni, e' folyó hólnapnak 11-ik napjáig szerentsém nem lehetett. Ekkor a' napkeletről és napnyugotról fúvó szél együvé ütközvén, dél után egy óra tájban, a' fejünk felett való levegőben nagy forgó szél támadt, 's olly levegő-égi tüneményt állított a' nézők szemek eleibe, mellyhez hasonló a' tudatlanságból eredt bal vélekedésnek, nemtsak a' régibb időkben, nemtsak a' közelebb múlt századokban, sőt még a' mi időnkben is elegendő alkalmatosságot szolgáltatott azoknak, a' kik az efféle tüneményeknek természeti okát meg nem foghatták, vagy nem tudták, a' mesés sárkányok költésére.

Az említett idő tájban, a' sebes forgó szél ki ragadván egy darab fetétes felhőt a' többi közzül, mintegy egy ölai hosszóságban keringette közel ötszempillantatig, a' midon szinte három olce nevedvén, középe meg vékonyodott, és a' felette tsak nem perpendicularis lineában lévő napnak lugári által meg világosítatvan, néki feje redett, két izéle pedig fekete vólt, melly feketeség a' közepénn lévő fejrseget is helyyel helyyel tarkazta. Ekkor

ezen mintegy fél ólni széleffégü örvényből, mely délről észak felé nyúlt, egy ennek közepéhez hasonló világos, de csak valami egy láb nyomhoz hasonló széles felhőtske lövellett ki dél felé nagy hirtelenséggel, a' melly kigyó forma tekervénnyel láttzott egész láthatárunkon. — Illyen állapotban láttott körül belől valami tiz minutáig. Végre vastagabb részének, még mindég hallott zúgások között szüntelen tartott, és szembe tünő keringésének sebessége lassanként elfogyván, a' napnyugoti szél által helyéből ki mozdítatott, és azon rendel, mellyel kezdődött, az egész tünemény eltűnővén szemünk elöl, fellegeknel egyebet nem láttunk.

Ezen tünemény valamelly kigyó hasát ábrázolván, szüntelen tartó keringése úgy tettett, mint ha kigyó forma menéssel tsűfzkált volna délről észak felé. Innen a' tudatlansággal határos félénkség ma is nem kevés töprönködést öntött ezen gyönyörűséges természeti tünemény szemlelésére sok szivekbe. — Innen sokaknak félénk képzelődések, és mesés költeményekkel meg tölt agyok, valamelly sárkány kigyón lovagló garbontzás deákot; másoknak ismét az Illyés Próféta tüzes szerkerét állatták a' balvélekedések, és babonaság által meg homályosítatott szemek eleibe, és sok hazfontalan 's éretlen beszédek töltötték bé a' köz nép száját, 's némellyek jövendőre is meg nyitották házug ajakaikat. Ezt szüli a' tudatlanság és balítélet, 's hibás képzelet; a' pufzta természeti tüneményben is tsudát keres, a' földről felfelé pornak oázlopában tolakodó forgó szélben boszorkányt, a' fejünk felett hasonló természeti okból származott örvényben sárkányt, és garbontzás deá-

kot talál. — Vajha a' Jó Isten a' Magyar égről is ezen, 's hasonló veszedelmes homályt a' tudományoknak fénylő világa, és a' jó nevelés által immár el oszlatná.

Német Ország.

A' Felséges Svécia Király, a' ki Gróf Haga nevezet alatt utaz most kedves Királynéjával egyetemben Német Országban, Augustus 20-ikán Magdeburgba érkezett, ott két nap mulatott, onnan Quedlingburgba, néhai édes Attya testvér hűgának Sofia Albertina Quedlinburgi Apacza fejedelem affzornynak látogatására ment. Onnan a' Bádeni Vál. Fejedelemnek a' Királyné nagy atytyának, és édes anyyának a' Bádeni özvegy herczeg affzornynak tiszteletekre menni készüinek. — Wittfokban, Brandenburgianak a' Mecklenburgi határ mellett fekvő közép szerű városában, a' hová a' Prussziai özvegy Királyné látogatására mentek vala, a' Fels. Prussziai Király egy Beer nevű Obersterét küldötte Eö Svéciai Kir. Felségeknek tiszteletekre. Ennek az Obersternek és a' strázsán állott katonaság tisztyének egy egy szép piksilt, a' strázsáló katonaságnak pedig 60 Lajos aranyat ajándékozott a' Fels. Svéciai Király.

Berlinből Aug. 23-dikán. A' Fr. első Conzuliné egy igen drága Brüsszeli tsipkéből való és ugyan ott készített felső affzony köntöft küldött a' mi kedves Királynénknak ajándékba. — R. Sz. Birodalombéli Gróf Hohenzollern Ermelandi Püspök, 's Olivai Apatur (napnyugoti Prussziában), a' Prussziai fekete 's veres - sas - és Máltai vitézi Rendeknek tagja, életének 82 ik elztendejében meg halálozott. — Ez a' kegyes és igen adakozó fő Papjegész ifjúságát Prussziai hadi szolgá-

lathatott, és a' hét esztendei háborúban csak nem minden tekintetben jelen volt, és a' hadi mester-ségben való emelkedésére nézve magát mások felett meg is különböztette. Azon háborúnak végződése után egyházi rendbe állott, és mivel a' Prussziai Kir. uralkodó háznak vér szerént való atyafia volt (a' Brandenburgi Vál. Fejedelmeknek régi ösei a' Hohenzollern Grófi házból vették eredeteket) csak hamar Olvái Apáturrá, 's azután Ermelandi Püs-pökké tétetett. — Prussziának a' tudós és elmés férfiakkal való társalkodásban gyönyörködő Feje-delme, néhai II. Fridrik Király ennek a' tudós és nyájas fő papnak nagy barátja volt, és utolsó vénségének hatalmas napjait töbnire ennek társasá-gában töltötte el.

Hannoverából Aug. 26 dikán. Itten harmad nappal ennekelötte 15 Frantzia szökevény és tolvaj életre vetemedett katona ellen hadi tör-vény tartatott, melly által közzülök négyen ha-lálra, hárman gályára, a' többi pedig különbkü-lömb büntetésre szententziáztattak, — A' halál-ra itiltettek mai napon, 10 órakor lövettek ágyon.

Hannoverából Augustus 21-dikén. Az ezen Vál. Fejedelemségben lévő Fr. seregeknek fő kormányozó vezérjek, Gen. Mortier 5000 fő-ből álló német legió fel állításában foglalatosko-dik, melly is lovasságból fog állani töbnire, és a' tisztek is Németek lesznek, vagy leg alább ollya-nok a' kik a' Német nyelvet jól értik és beszélik.

Humbolt úr igen tudós és hires Német Or-szági utazó, a' Spanyol Országhoz tartozó Amé-rikából minden óran vissza fog térni. Ő, az oda való természeti ritkaságokkal igen gazdag tartomá-

nyokat, úgymint, Pérut és Chilit öfzve járta, a' Chimborafsó magas hegyre is sokkal fellyebb ment fel, mint ő elötte más valaki, tudniillik 3031 ölnire a' föld színén felül, sőt fellyebb is fel mászott volna, ha valamint néki magának, úgy vele vólt úti társának is, az igen vékony levegő miatt, vértsepek nem húllottak volna szemeiből és szájából, 's mind kettőjeket hányásra nem kiztette volna. Humbólt úr 3267 öltre teszi ezen hegynek perpendicularis magasságát, a' honnan ki tettzik, hogy e' kerek földnek minden esméretes hegyeinél magasabb ezen Péru tartománybeli hegy a' Chimborafso. A' déli Amériakai magas hegyeknek hátain fok elefánt fogakat talált ez a' tudós utazó, ambár tudva légyen is az a' természeti Historiából, hogy most semmi elefantok nem élnek Amérikában. Innen illy igazságot húzhatunk ki, hogy a' mi plánétánkban valaha nagy revolutio vólt a' természetben.

Frantzia Respublika.

Párisból Augústus 19-dikén. A' Frantzia Kormányfészék a' készített böröknek országból való ki vitelét határozatlan időre megtilalmaztatta. — A' Párisi officialis újság levélben a' Moniteurben, ezekben a' napokban olly cikkely olvasztatott, mellyben kemény kifejezésekkel tsudálkózik a' Frantzia kormányfészék, hogy a' Dániai korona herczeg Holzátziában 30,000 főből álló hadi népet gyűjtött öfzve, olly költött szín alatt, hogy azt a' fegyverben gyakoroltassa. — Frantzia Generál Murat az első Conzul sógora, Majlandból vissza hivatott, és már Párisban is van. — A' Boulognei kikötőhelyből azt írják, hogy olly számos Frantzia truppok mentenek oda, hogy szállást

sem lehet azoknak találni. Mindnyájan bátor szívet mutatnak, és nagy nyughatatlansággal várják azt a szempillantatot, mellyben a' kevély szigetbélieket meg zabolázhatják.

A' 20-ik Augustusi Monitörnek darabjában azt írják, hogy a' jelenvaló környülállásokhoz képezt a' Fr. Országgi tenger partokon álló vigyázókat a' Kormányfő meg kettőztette, és, olly intézeteket tétetett, hogy Angliából semmi spion, és tsendesség háborító ne mehessen Frantzia Országba által. Minden gyanús személyeket meg fognak, és a' bírák kezeikbe adják. — General Dummas az Angliába ki szállani igyekező ármádia Generál Stábjának fő kormányozója Párisból azon ármádiához ment. Úgy láttzik, hogy valamint a' Frantziák, úgy az Anglusok is offensive, az az, támadó képen akarnak hadakozni, a' melly egymás ellen való törekedésnek, és készületeknek olly véres követkevései lehetnek; mellyekhez hasonlókat semmi századbéli históriák nem mutathatnak.

Párisból Aug. 30 ikán. Az itt őrizetben fekvő hadi nép közzül egynéhány ezer, egész hadi készületekkel és sok ágyúkkal együtt, Dünkerkába marsirozik, mellyből azt lehet ki húzni, hogy sokkal idejebben indul ki az úgy nevezett Angliai ármádia Anglia ellen, mint semmi gondoltuk vala. — Sok derék nagy tapasztalású Generálisok meg kérték az első Conzult az eránt, hogy engedje meg nékik az Angliába ki szállítandó ármádiánál szolgálni. Az első Conzul nagy meg elégedéssel vette jó hazafiúságokat. — Sokan úgy gondolkoztak ekkorig, hogy az Angliába való ki szállással tsak tréfál Bonaparte, és hogy tsak ijeszgetni, 's több adóllagba verni akarja az Angliai

Statusokat; hanem már most magok is el hiszik, hogy valóságosan eszközölni fogja a' maga feltevezését.

Párisból Auguszt. 26 ikán. Azok között a' Fr. Generálisok között valók voltak Massena és Augerau Generálok is, a' kik magok kínálkoztak az Anglia ellen rendelt seregeknél való szolgálatjokkal. Nemcsak meg köszönte hazájokhoz való hűséget az első Conzúl, hanem egyszersmind szolgálatjokat is el fogadta, mint olly nevezetes vezéreknek, a' kik az utolsó háborúban sok hadi tetteik által meg különböztették magokat. E' két nevezetes Generálokon kívül, Desolles, Serrurier, Mortier, Lefevre, Lecourbe, Baraguay-d'Hilliers, Victor, Belliard, Calsagne, Suchet, Walther és Despinace híres Generálok is jelentettek az első Conzulnál azon vegre magokat. — Generál Massena a' Boulognében öszve gyűlt ármadiát, Augerau pedig a' Flandriában táborozó hadi népet fogják commandirozni. Ez alatt szolgálnak Belliard és Loison Generálok.

Nagy Britannia.

Azoknak az Angliai lakosoknak számokat, a' kik hazájok védelmezésére fegyvert fogtak, 's abban magokat gyakorolják naponként, két millióra tezik a' Londoni közönséges újság levelek, és mivel mindenik maga költségén vett fegyvert, 's maga költségén is el, semmibe sem kerül a' Statusnak. És pedig nemcsak a' férfiakban, hanem még az affzony nemben is forr ez a' nagy hazafiúi buzgóság, a' kik között nagy számmal mind pénzbeli adományaikkal, mind másképen előmenetelesíteni kívánják a' Kormányfűeknek intézeteit. —